

ประเด็นสำคัญผลสำรวจการขายสุราในสถานที่และเวลาห้ามขาย
ช่วงเทศกาลปีใหม่ 2552

สำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค

กรมควบคุมโรค โดยสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 1-12 และสำนักโรคไม่ติดต่อ ได้สุ่มสำรวจการขายสุรา 1) ในสถานที่ห้ามขายตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ซึ่งจะครอบคลุมในสถานที่หลายแห่ง เช่น วัด สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ สถานที่ราชการ หอพัก สถานศึกษา สถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงหรือร้านค้าในบริเวณสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง สวนสาธารณะของทางราชการ แต่ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับการสำรวจที่ผ่านมาจึงได้ดำเนินการสำรวจเพียง 3 สถานที่เท่านั้น คือ วัด สถานศึกษา และสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงหรือร้านค้าในบริเวณสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง และ 2) ในเวลาห้ามขายตามกฎหมายกำหนดเวลาขายสุราสำหรับผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 3 และประเภทที่ 4 พ.ศ. 2548 ซึ่งได้กำหนดให้ขายสุราได้ในช่วงเวลา 11.00-14.00 น. และ 17.00-24.00 น.

จากการสำรวจในช่วงวันที่ 30 ธันวาคม 2551 - 4 มกราคม 2552 ใน 28 จังหวัด ได้แก่ ปทุมธานี ออยุธยา สระบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง ลพบุรี ชลบุรี ฉะเชิงเทรา ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ กาญจนบุรี นครราชสีมา บุรีรัมย์ ขอนแก่น อุบลราชธานี ยโสธร นครสวรรค์ อุทัยธานี พิษณุโลก สุโขทัย อุตรดิตถ์ เชียงใหม่ ลำพูน กระบี่ นครศรีธรรมราช สงขลา และยะลา มีประเด็นสำคัญดังนี้

- **พบการกระทำผิดขายสุราในสถานที่ห้ามขาย (สำรวจ จำนวน 1,178 แห่ง)**
 - สถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงหรือร้านค้าในบริเวณสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ร้อยละ 12.5 ของจำนวนสถานบริการน้ำมันฯ ทั้งหมด 713 แห่งที่ทำการสำรวจ
 - วัด ร้อยละ 0.4 ของจำนวนวัดทั้งหมด 242 แห่งที่ทำการสำรวจ
 - ไม่พบการกระทำผิดขายสุราในสถานศึกษา (สำรวจสถานศึกษาทั้งหมด 223 แห่ง)
 - ในจำนวนจังหวัดที่ทำการสำรวจพบว่า จังหวัดที่มีการกระทำผิดขายสุราในสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงฯ มากที่สุดคือ นครสวรรค์ (39.1%) รองลงมาคือ ขอนแก่น (28.3%) และบุรีรัมย์ (27.3%)
- **พบการกระทำผิดขายสุราในเวลาห้ามขาย (สำรวจ จำนวน 1,724 แห่ง)**
 - พบการกระทำผิดร้อยละ 6.9 ซึ่งน้อยกว่าในช่วงเทศกาลที่ผ่านมา (ปีใหม่ 51 = 53.2% ปีใหม่ 50 = 16.3% สงกรานต์ 51 = 56.8% และสงกรานต์ 50 = 26.2%)
 - ในจำนวนจังหวัดที่ทำการสำรวจพบว่า จังหวัดที่มีการกระทำผิดขายสุราในเวลาห้ามขายมากที่สุดคือ ขอนแก่น (94.7%) รองลงมาคือ กระบี่ (44.8%) และบุรีรัมย์ (42.9%)
- **เหตุผลของการกระทำผิดทั้งในสถานที่และเวลาห้ามขาย**

ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าไม่ทราบว่ามีกฎหมาย (30.0%) รองลงมาคือ ทราบว่ามีกฎหมายแต่ต้องการมีรายได้ (23.6 %) และไม่เคยมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง (21.6 %)

ประเด็นข้อสังเกต

1. การสำรวจเรื่องสถานที่ห้ามขายในครั้งนี้อาจไม่สามารถนำมาเปรียบเทียบกับการสำรวจในช่วงเทศกาลที่ผ่านมาได้เนื่องจากเป็นการดำเนินการสำรวจตามพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 (จะสำรวจเฉพาะในสถานที่นั้นๆ ไม่รวมบริเวณต่อเนื่องที่ติดกับสถานที่ดังกล่าว) ซึ่งแตกต่างจากเดิมที่ใช้กฎกระทรวงว่าด้วยข้อกำหนดเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตขายสุราและการขายสุราสำหรับผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 3 ถึงประเภทที่ 7 พ.ศ. 2548 (จะสำรวจเฉพาะในสถานที่ห้ามขาย 3 แห่งรวมทั้งบริเวณต่อเนื่องที่ติดกับสถานที่ดังกล่าว) แต่จากข้อมูลพบว่าในบริเวณต่อเนื่องกับสถานที่ดังกล่าวยังคงมีการกระทำผิดเป็นจำนวนมาก อีกทั้งบางแห่งจะนำมาจำหน่ายบนรถแทน
2. ในสถานศึกษาไม่พบว่ามีกรกระทำผิดเนื่องจากเป็นช่วงวันหยุด ส่วนในวัดซึ่งพบว่ามีกรกระทำผิด 1 แห่ง เนื่องจากมีการจัดงานรื่นเริงภายในวัด
3. การกระทำผิดขายสุราในเวลาที่ห้ามขายลดลงมากกว่าทุกช่วงเทศกาลที่ผ่านมาอาจเกี่ยวข้องกับได้มีเจ้าหน้าที่ออกสำรวจในช่วงเทศกาลอย่างต่อเนื่องพร้อมทั้งดำเนินการตามกฎหมาย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการประชาสัมพันธ์และบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง
4. น่าสังเกตว่าในจำนวนร้านที่กระทำผิดขายสุราในเวลาที่ห้ามขายจำนวน 1 แห่ง เป็นร้านขายยาซึ่งมีการขายสุราร่วมด้วย
5. มีการหลีกเลี่ยงการขายสุราในเวลาที่ห้ามขายโดยขอใบอนุญาตขายสุราประเภทขายส่ง (ประเภทที่ 2) ควบคุมไปกับการขายปลีกด้วย ซึ่งการขายส่งต้องขายมากกว่า 10 ลิตรขึ้นไปแต่ไม่จำกัดเวลาที่ขาย ดังนั้นเมื่อมาขอซื้อปลีกก็จะแอบขายให้
6. จังหวัดที่กระทำผิดขายสุราทั้งในสถานที่และเวลาห้ามขายสูง จะเป็นจังหวัดที่เป็นเส้นทางผ่านและจังหวัดที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยว
7. ถนนสายหลักมีการกระทำผิดขายสุราทั้งในสถานที่และเวลาห้ามขายสูงมากกว่าถนนสายรอง

ข้อเสนอ

1. ควรมีการนำประเด็นข้อสังเกตในเรื่องการหลีกเลี่ยงการขายทั้งในสถานที่และเวลาห้ามขายมาพิจารณาเพื่อหาแนวทางในการดำเนินการทางกฎหมายต่อผู้กระทำผิด
2. ควรมีการร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานที่มีการบังคับใช้กฎหมาย และมีการออกตรวจจับผู้ที่กระทำผิด พร้อมทั้งเผยแพร่ข้อมูลในวงกว้างเพื่อให้เป็นกรณีตัวอย่าง
3. การประชาสัมพันธ์และบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดยังคงต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
4. ควรมีการทบทวนการออกใบอนุญาตขายสุราให้เข้มงวดเพิ่มมากขึ้น

ขอขอบคุณสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 1-12 กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข